

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

92

Szerző:

Cím: Goldziher Ignác meghalt

Hely

Goldziher Ignác

Idő

"1921"

Személy

Forrás:

Budapesti Hírlap

Helyszám

Bp.

1921. XI. 15

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Goldziher Ignác meghalt.

— 1850—1921. —

Goldziher Ignác, a budapesti egyetem professzora, az orientális tudományok világhírű művelője kidőlt az étek sorából. Upsalától Kairóig, Mekkától San Francisczkóig gyászba borulnak a tudomány csarnokai. Az egyetemek, akadémiák, tudományos társulatok és egyesületek kitűzik gyászlobogóikat. A kairói Azhar-mecset ulemái csak ugy. mint a lipcsei egyetem tanárai egyforma fájdalommal fognak értesülni egykori tanítványuk haláláról. Gyászol az orientális tudományok minden egyes diszciplínája: az iszlám jogtudomány, a sémi összehasonlító nyelvészet és vallástudomány, irodalomtörténet stb. Gazdag tudományos tevékenységének és pedagógiai munkásságának vázlatos képe ime a következő:

Huszéves korában írja első, a héber filológia köréből vett értekezését és hetvenesztendős korában, tehát közvetlenül halála előtt utolsó, a muhammedán írásmagyarázat különböző irányairól szóló munkáját. E két munka közé esnek, hogy csak a legkíméletesebbeket említsük: a magyar névnek az egész világ a dicsőségét és elismerését szerző munkái: *Mohamedán tanulmányok*, *Felolvasások az iszlámról*, *Adalékok az arab nyelvtudomány történetéhez*, *Arab filológiai értekezések*, *A héber mítoszok*, *A Kultur der Gegenwart* számára megírja az iszlám vallásának és bölcseletének történetét, a magyar olvasóközönség számára a Heinrich Gusztáv szerkesztette Egyetemes Irodalomtörténetben az arab irodalom vázlatos áttekintését, a Nagy Képes Világtörténetben pedig az iszlám történetét.

Cikkeinek, tudományos értekezéseinek száma meghaladja a félezeret. Ezek magyar, német, olasz, angol, francia, héber, svéd stb. nyelven jelentek meg a legkülönbözőbb tudományos folyóiratokban.

A Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó vállalatának sorozatát két értékes művel gazdagította. Az egyik az 1881-ben megjelent *Iz* a

másik az 1912-ben megjelent *Előadások az iszlámról* című munkája.

A Magyar Tudományos Akadémia első osztályának kiadványai között lát'ak napvilágot: *A buddhizmus hatása az iszlámra*, *A muhammedán jogtudomány eredetéről*, *A pogány arabok költészetének hagyományáról*, *Uri János stb.* című munkái. Tudományos működésének és nagyszerű kutatásainak érdemleges értékelése a világ minden tudományos intézetét foglalkoztatja évtizedek óta.

Goldziher professzor pedagógiai tevékenységének a méltatása sem fér bele egy rövidke cikk keretébe. Elég azonban, ha megemlíjük, hogy ő avatta be az egyetemi és főiskolai ifjakat a Kelet bűvös ismereteibe. Az ő ajakán szóaltak meg a Kelet tudósai, költői, bölcselei; ő ismertette meg a magyar ifjúságot az egyetemen az iszlám dogmáival, intézményeivel s tanultak tőle a hit-, jog-, állam- és bölcsészettudományi hallgatók egyaránt. Az ő személynén meglörték a külső, zajongó élet hullámai. Előtte ledőltek a választófalak, a melyek vallások, fajok, nemzetiségek között fennállanak; a hallgatók rajongó szeretettel s feszült figyelemmel csüngtek előadásán: piarista növendékpapok, protestáns lelkészek, zsidó papjelöltek és muzulmán teológusok együtt, Golziher egyéniségének, előadásának, szellemének varázsa összhangot teremtetett a különböző felekezeti, származású és gondolkodású ifjak között.

Az utolsó esztendőkből, a midőn hazánk és az egész világ között megszünt minden szellemi kapcsolat, talán Goldziher volt az egyetlen, a ki érintkezésben Svédországba, Angliába, Németországba, Hollandiába, Ezeknek a meghívásoknak készségesen engedett, de mindenütt mint magyar tudós jelent meg s mindenhol mint magyar tudóst ünnepelték. Elküldötték egy világraszóló tudományos érteket s egy tisztelt magyar embert veszítettünk Goldziher munkáikat s az ő munkáinak forrásait vagy azokat a könyveket, a melyek az ő kutatásainak eredményeit használták fel forrásul. Hetvenedik születésnapja és doktorrávatásának ötvenéves jubileuma alkalmából pedig a külföldi tudományos intézetek és társulatok

sorra megválasztották tiszteltbeli tagjuknak és küldték neki a diszdoktori diplomákat.

Élete alkonyán, a nagy világégés közepette, megőrizvén lelkének hófehér tisztaságát, sziklaszilárdan állt tudománya s hazafias érzülete vártáján, onnan szemlélte a zajgó, harsogó és változó eseményeket. Keserűséggel nézte a vad szenvedélynek tombolását az egész világon. Fájdalommal sújtotta szívét hazájának, szülőföldjének szerencsétlensége, területének erőszakos és természetellenes megcsonkítása. Szerény otthonába visszavonulva, könyvespolcai közé temetkezve, dolgozott, tanult és tanított.

Az utolsó lehelletéig fáradhatatlan odaadással foglalkozott tanítványaival. Még szerdán is nagybeteg, 39 fokos lázzal előadást tartott. A legkiválóbb keleti tudósaink az ő tanítványai voltak s maradtak mind haláláig. Az a három kiváló tanár, a ki most tanít az egyetemen, *Mahler Ede* egyiptológus, *Németh Gyula dr.*, a török nyelv tanára és *Germanus Gyula dr.*, az arab nyelv tanára, szintén az ő tanítványa volt.

Tíz külföldi egyetem s közte a berlini, a heidelbergi, a göttingai, a straszburgi és a köigsbergi kínálta neki tanári katedrát. Ő visszautasította. S még megántsán korában utasította vissza a cambridgei egyetem meghívását. Nem akarta elhagyni hazáját. Magyar tudós akart maradni s a nemzetközi tudományos kongresszusokon becsületet és dicsőséget szerzett a magyar névnek. Többször hívta meg külföldi egyetemek előadások tartására, Svédországba, Angliába, Németországba, Hollandiába, Ezeknek a meghívásoknak készségesen engedett, de mindenütt mint magyar tudós jelent meg s mindenhol mint magyar tudóst ünnepelték. Egy világraszóló tudományos érteket s egy tisztelt magyar embert veszítettünk Goldziher